

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 536/2024-38

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Petra Molnára a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Dušanom Szabóom, advokátom, Nemocničná 7, Kráľovský Chlmec, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/18/2023 z 30. januára 2024 takto

r o z h o d o l :

- Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/18/2023 z 30. januára 2024 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/18/2023 z 30. januára 2024 **zrušuje a vec vracia** Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.
- Sťažovateľovi **priznáva** náhradu trov právneho zastúpenia v sume **856,76 eur**, ktorú **je povinný** Najvyšší súd Slovenskej republiky zaplatiť právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 29. júla 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Uznesením č. k. II. ÚS 536/2024-20 zo 7. novembra 2024 ústavný súd prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti a napadnutého uznesenia vyplýva, že na Mestskom súde Košice (pôvodne Okresnom súde Košice-okolie) bolo pod sp. zn. K3-1D/994/1990 (pôvodne sp. zn. 1D/994/1990) vedené konanie vo veci prejednávania dedičstva po poručiťke [REDAKOVANÉ], rod. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zomrelej 10. 5. 1985. Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn. 2CoD/5/2021 z 9. júna 2022 potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 1D/994/1990-570 z 13. apríla 2021, ktorým okresný súd rozhodol tak, že tam uvedeným spôsobom vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo manželov, potvrdil nadobudnutie dedičstva závetným dedičom, priznal odmenu notára ako súdneho komisára vo výške 96 eur s daňou z pridanej hodnoty a zaviazal dedičov na jej úhradu.

4. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podal sťažovateľ ako dedič dovolanie, v ktorom uviedol, že uznesenie napáda v celom rozsahu, a dovolanie odôvodnil tým, že notár ako súdny komisár a okresný súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a súčasne že namietané rozhodnutie záviselo od vyriešenia viacerých (sťažovateľom špecifikovaných) právnych otázok, ktoré v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte neboli vyriešené.

5. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa odmietol podľa § 243b ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) v spojení s § 218 ods. 1 písm. a) OSP s odôvodnením, že bolo podané po uplynutí lehoty stanovenej v § 240 ods. 1 OSP, a nezaoberal sa vecnou správnosťou dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu a ani dôvodmi dovolania. Najvyšší súd vychádzal z toho, že dovolaním napadnuté uznesenie vydal krajský súd 9. júna 2022, sťažovateľovi bolo doručené 12. augusta 2022 a právoplatnosť nadobudlo 13. augusta 2022, z čoho vyplýva, že posledným dňom jednomesačnej lehoty na podanie dovolania od právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu bol utorok 13. septembra 2022 a sťažovateľ podal dovolanie 12. októbra 2022. Najvyšší súd objasnil, že v priebehu konania došlo k zmene procesnej právnej úpravy, keď 1. júla 2016 nadobudli účinnosť Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“) a Civilný mimosporový poriadok (ďalej aj „CMP“) a bol zrušený Občiansky súdny poriadok, pričom v prechodných ustanoveniach (§ 396 ods. 1 CMP) je stanovené, že konania o dedičstve začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti Civilného mimosporového poriadku sa dokončia podľa doterajších predpisov. Keďže predmetné konanie o dedičstve bolo začaté pred účinnosťou Civilného mimosporového poriadku, dovolací súd posudzoval podané dovolanie podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku účinných do 30. júna 2016.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) Vychádzajúc z poučenia uvedeného v uznesení krajského súdu, odvolací súd vyvolal u sťažovateľa isté očakávania, že v dovolacom konaní pri zisťovaní, či jeho dovolanie bolo podané

v zákonom stanovenej lehote, bude dovolací súd postupovať podľa Civilného sporového poriadku. V odôvodnení uznesenia sa dovolací súd náležitým spôsobom nevysporiadal s už uvedeným poučením odvolacieho súdu, čím nedbal na celkovú presvedčivosť rozhodnutia a ani na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre strany sporu prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade najmä spravodlivé a presvedčivé. Ak dovolací súd zákonnú lehotu na podanie dovolania mienil posúdiť inak, ako to sťažovateľovi „naznačil“ v poučení z 9. júna 2022 odvolací súd, mal svoj odklon náležite odôvodniť.

b) Dovolací súd porušil právo sťažovateľa na riadne odôvodnenie rozhodnutia, keď nedal odpoveď na zásadnú otázku, prečo neposudzoval podané dovolanie sťažovateľa podľa ustanovení Civilného mimosporového poriadku v spojení s Civilným sporovým poriadkom účinnými od 1. júla 2016, ak v zmysle § 175s ods. 1 písm. a) OSP prejednanie dedičstva sa dokončilo nadobudnutím právoplatnosti uznesenia vydaného podľa § 175p a § 175q OSP. Namietané dovolacie konanie, ktoré sa začalo po zrušení Občianskeho súdneho poriadku, predstavuje v tomto smere samostatnú, od ostatného konania nezávislú časť konania, čo zakladá dovolaciemu súdu povinnosť nezávisle od dátumu začatia základného dedičského konania po poručiťke posudzovať sťažovateľom podané dovolanie podľa ustanovení Civilného mimosporového poriadku v spojení s príslušnými ustanoveniami Civilného sporového poriadku účinnými od 1. júla 2016, resp. jeho odklon od týchto ustanovení a od tejto povinnosti v namietanom uznesení náležite odôvodniť.

c) Dovolací súd porušil právo sťažovateľa na riadne odôvodnenie rozhodnutia aj z toho dôvodu, že nedal odpoveď na zásadnú otázku, prečo odvodzuje dátum právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu od dátumu doručenia uznesenia odvolacieho súdu sťažovateľovi a prečo neprešetrí a nezisťuje v súvislosti s otázkou právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu dátumy doručení uvedeného uznesenia ďalším dedičom. Dovolací súd sa v odôvodnení namietaného rozhodnutia náležitým spôsobom a v dostatočnom rozsahu nezaoberal otázkou, či a kedy nadobudlo právoplatnosť uznesenie odvolacieho súdu. Dovolací súd sa ústavne nekomformným spôsobom opomenul vysporiadať s tou skutočnosťou, že dedičom zo závetu [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] nebolo doručené rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 2CoD/5/2021 z 9. júna 2022, a preto uznesenie odvolacieho súdu nemohlo nadobudnúť právoplatnosť. Dovolací súd sa ústavne komformným spôsobom opomenul vysporiadať aj s tou skutočnosťou, že dedič zo závetu [REDAKOVANÉ] 20. júla 1999 splnomocnil sťažovateľa, aby zastupoval jeho osobu len v kontexte obsahu súvisiaceho predvolania vydaného súdnym komisárom notárom JUDr. Stanislavom Furdom iba na konkrétnom pojednávaní nariadenom na 20. júl 1999, teda že v prípade uvedeného plnomocenstva nešlo o procesnú plnú moc.

III.

Vyjadrenie najvyššieho súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

7. Najvyšší súd k ústavnej sťažnosti uviedol, že v danom prípade, keďže išlo o dedičské konanie začaté pred dňom účinnosti Civilného sporového poriadku a Civilného mimosporového poriadku, t. j. pred 1. júlom 2016, senát najvyššieho súdu aplikoval § 396 ods. 1 CMP a postupoval podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom do 30. júna 2016, v dôsledku čoho vychádzal z lehoty na podanie dovolania, ktorá bola podľa § 240 ods. 1 OSP jeden mesiac

od právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu. Dodal, že pri určení dátumu právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd nevychádzal len z dátumu doručenia rozhodnutia sťažovateľovi, ale bral do úvahy aj doručenie ostatným dedičom a doložku právoplatnosti odvolacieho súdu. Ďalej uviedol, že pokiaľ sťažovateľ namietal, že sa dovolací súd nevysporiadal s poučením uvedeným v rozhodnutí odvolacieho súdu, je potrebné zdôrazniť, že dovolací súd nie je viazaný poučením o opravnom prostriedku, ktoré dal dovolateľovi odvolací súd. Ustanovenie § 204 ods. 2 OSP, podľa ktorého sa odvolanie považuje za podané včas aj vtedy, ak sa odvolateľ spravoval nesprávnym poučením súdu o lehote na podanie odvolania (obdobne v súčasnosti § 362 ods. 3 CSP), je aplikovateľné len na odvolacie konanie, nie na dovolacie konanie, pri ktorom procesný predpis podobné ustanovenie nemá. V dovolacom konaní možno primerane aplikovať len ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa (§ 243c OSP; dnes § 438 ods. 1 CSP), nie ustanovenia o odvolacom konaní. Súhlasil s tým, že dovolacie konanie predstavuje relatívne samostatnú časť súdneho konania, keďže je to konanie o mimoriadnom opravnom prostriedku, pričom však doplnil, že to neznamená, že by bolo možné interpretovať prechodné ustanovenie § 396 ods. 1 CMP tak, ako naznačuje sťažovateľ, t. j. že za začatie konania (predo dňom účinnosti Civilného mimosporového poriadku) by sa malo považovať až začatie dovolacieho konania. Ak zákonodarca určil, že dedičské konania sa majú dokončiť podľa procesného kódexu účinného v čase ich začatia, zrejme tým (vzhľadom na podstatné zmeny procesnej úpravy dedičského konania v Civilnom mimosporovom poriadku) sledoval jednotnosť procesného postupu v celom konaní až do jeho definitívneho skončenia vrátane prípadného dovolacieho konania. Vzhľadom na uvedené zotrval na právnom závere, že predmetné dovolanie sťažovateľa bolo podané oneskorene, a preto ho bolo potrebné odmietnuť.

III.2. Replika sťažovateľa:

8. Sťažovateľ vo svojej replike uviedol:

a) Či dovolací súd pri riešení zásadnej otázky dátumu právoplatnosti rozhodnutia súdu druhej inštancie bral do úvahy aj doručenie ostatným dedičom a doložku právoplatnosti odvolacieho súdu, z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nevyplýva, čo samo osebe naznačuje, že uvedené rozhodnutie nie je náležité odôvodnené.

b) Najvyšší súd sa opomenul ústavnoprávne konformným spôsobom vysporiadať s tou skutočnosťou, že dedička zo závetu [REDAKOVANÉ] si odvolaním zo 14. júna 2021 uplatnila svoje dedičské právo na základe závetu poručiťky a namietala, že nesprávnym postupom štátneho orgánu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom, keďže jej, ako ani dedičovi zo závetu [REDAKOVANÉ] nebolo doručené rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré z tohto dôvodu ani nemohlo nadobudnúť právoplatnosť.

c) Aj vzhľadom na nesporový charakter dedičského konania sa mal najvyšší súd ústavne konformným spôsobom zaoberať otázkou doručovania rozhodnutia odvolacieho súdu ostatným dedičom, ako aj dôsledkami jeho riadneho nedoručenia. Najvyšší súd bol povinný pred posúdením včasnosti podaného dovolania riadne prešetriť, či sú splnené zákonné podmienky dovolacieho konania. V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal aj na nesprávny postup súdu prvej inštancie, ktorý spis predložil dovolaciemu súdu skôr ako rozhodnutie napadnuté dovolaním nadobudlo právoplatnosť, pričom ani v čase prijímania napadnutého uznesenia dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo právoplatné.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože s ohľadom na predmet konania a po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

10. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie je založená na jeho tvrdení o neodôvodnenosti napadnutého uznesenia, ktorým bolo dovolanie sťažovateľa odmietnuté ako podané oneskorene.

11. Prv, ako ústavný súd pristúpi k posúdeniu sťažnostnej argumentácie uvedenej v ústavnej sťažnosti, považuje za nevyhnutné zdôrazniť, že nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto dôvodu sa úloha ústavného súdu obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov všeobecnými súdmi s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Pojem svojvôle možno interpretovať na prípady, keď všeobecný súd urobí taký výklad použitej právnej normy, ktorý je v extrémnom rozpore s právom na súdnu ochranu a princípom spravodlivosti, alebo ho urobí v inom než zákonom ustanovenom a v právnom myslení konsenzuálne akceptovanom význame či bez bližších nerozpoznateľných kritérií (I. ÚS 295/2020).

12. Z ústavnoprávneho pohľadu je zmyslom a účelom základného práva na súdnu ochranu zaručiť, resp. umožniť každému reálny prístup k súdu, a to po splnení podmienok ustanovených zákonom. Článkom 46 ods. 1 ústavy sa teda zaručuje predovšetkým prístup k súdu, pretože len v takom prípade sa vytvárajú podmienky na domáhanie sa práva na súdnu ochranu (IV. ÚS 187/2022). Slovenská republika, ako aj všetky jej orgány verejnej moci majú pozitívny záväzok aktívnym spôsobom zabezpečiť, aby práva a slobody garantované jej právnym poriadkom neboli oprávneným subjektom pod jej jurisdikciou len formálne garantované, ale aby tieto práva a slobody boli „prakticky a efektívne“ dosiahnuteľné (I. ÚS 268/2023).

13. V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva právo na prístup k súdu nie je chápané ako absolútne právo, ale môže podliehať obmedzeniam, ktoré nemôžu obmedziť prístup jednotlivca spôsobom narušajúcim samotnú podstatu tohto práva [Stanev proti Bulharsku (Veľká komora), 2012, bod 229; Baka proti Maďarsku (Veľká komora), 2016, bod 120; Naït-Liman proti Švajčiarsku (Veľká komora), 2018, bod 113; Philis proti Grécku (č. 1), 1991, bod 59; De Geouffre de la Pradelle proti Francúzsku, 1992, bod 28].

14. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa

v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne konformným spôsobom interpretovaná platná a účinná právna norma (m. m. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 481/2020).

15. Predmetom tohto konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o tom, či v danom prípade nedošlo k takému arbitrárnemu právnomu posúdeniu uplynutia lehoty na podanie dovolania sťažovateľom, v ktorého dôsledku by došlo k odopretiu prístupu k súdnemu konaniu v dôsledku odmietnutia podaného dovolania ako oneskorene podaného.

16. Najvyšší súd odmietnutie dovolania pre oneskorenosť odôvodnil tým, že v priebehu konania došlo k zmene procesnej právnej úpravy, keď 1. júla 2016 nadobudli účinnosť Civilný sporový poriadok a Civilný mimosporový poriadok a bol zrušený Občiansky súdny poriadok, pričom podľa § 396 ods. 1 CMP konania o dedičstve začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov. Keďže predmetné konanie o dedičstve bolo začaté pred dňom účinnosti Civilného mimosporového poriadku, dovolací súd posudzoval podané dovolanie podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku účinných do 30. júna 2016 a ako podané po uplynutí lehoty stanovenej v § 240 ods. 1 OSP ho odmietol.

17. Na konanie o dedičstve sa s účinnosťou od 1. júla 2016 vzťahuje Civilný mimosporový poriadok. Podľa § 395 ods. 1 CMP ak § 396 neustanovuje inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 396 ods. 1 CMP konania o dedičstve začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov. Právoplatnosťou rozhodnutia sa konanie o veci končí. V predmetnej veci bolo konanie vo veci prejednávania dedičstva právoplatne skončené vydaním uznesenia odvolacieho súdu sp. zn. 2CoD/5/2021 z 9. júna 2022, na základe čoho bolo podmienky prípustnosti dovolania potrebné posúdiť podľa Civilného mimosporového poriadku (pozri uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo/256/2020 z 21. apríla 2022 a IV. ÚS 586/2022). Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže Civilný mimosporový poriadok neustanovuje inak, bolo potrebné na dovolacie konanie v danej veci aplikovať Civilný sporový poriadok, na ktorý správne poukazoval odvolací súd v poučení svojho uznesenia. Podľa § 427 ods. 1 CSP dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Podľa § 427 ods. 2 CSP dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. V zmysle § 121 ods. 3 CSP lehoty určené podľa týždňov, mesiacov alebo rokov sa končia uplynutím toho dňa, ktorý sa svojím označením zhoduje s dňom, keď nastala skutočnosť určujúca začiatok lehoty; ak ho v mesiaci niet, posledným dňom mesiaca. Vzhľadom na doručenie dovolaním napadnutého rozhodnutia, t. j. uznesenia krajského súdu sp. zn. 2CoD/5/2021 z 9. júna 2022, sťažovateľovi 12. augusta 2022 koniec dvojmesačnej lehoty na podanie dovolania v zmysle § 427 ods. 1 CSP počítanej od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu pripadol na 12. október 2022. Ak teda

sťažovateľ podal dovolanie v stredu 12. októbra 2022, urobil tak v zákonom stanovenej dvojmesačnej dovolacej lehote.

18. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že neodmysliteľnou súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam. V danom prípade však najvyšší súd v napadnutom uznesení, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľa ako podané oneskorene, nepostupoval v súlade s touto požiadavkou.

19. Uvedené zistenia zakladajúce ústavnú neudržateľnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu preto viedli ústavný súd k záveru, že napadnutým uznesením došlo k odopretiu základného práva sťažovateľa na prístup k súdu, t. j. k dovolaciemu konaniu, čím bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

20. Ústavný súd v súvislosti s návrhom sťažovateľa na zrušenie napadnutého rozhodnutia a vrátenie veci najvyššiemu súdu dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby tomuto návrhu vyhovel (bod 2 výroku tohto nálezu). Najvyšší súd je v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze.

21. Vychádzajúc z formulácie sťažnostného petitu, v ktorom sťažovateľ okrem napadnutého uznesenia najvyššieho súdu napádal aj postup vydaniu tohto rozhodnutia predchádzajúci, ústavný súd vzhľadom na to, že v danom prípade postup najvyššieho súdu bol zavŕšený vydaním napadnutého rozhodnutia a je týmto rozhodnutím konzumovaný, ústavnej sťažnosti v časti namietajúcej postup najvyššieho súdu nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

22. Ústavný súd priznal sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde v celkovej sume 856,76 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

23. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [ďalej len „vyhláška“; § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 je vo výške 343,25 eur a hodnota režijného paušálu je vo výške 13,73 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu). Ústavný súd vypočítanú náhradu trov konania zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty, pretože právny zástupca sťažovateľa je platiteľom tejto nepriamej dane. Pri určení výšky jej sadzby postupoval podľa § 27 ods. 5 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“), v zmysle ktorého sa pri zmene sadzby dane

použije pri každom vzniku daňovej povinnosti sadzba dane platná v deň vzniku daňovej povinnosti. Keďže daňová povinnosť právneho zástupcovi sťažovateľa vznikla dňom dodania služby (§ 19 ods. 2 zákona o DPH), pri úkonoch právnej služby realizovaných a vyúčtovaných do 31. decembra 2024 použil ústavný súd sadzbu dane z pridanej hodnoty vo výške 20 %. Výsledná suma náhrady trov právneho zastúpenia predstavuje sumu 856,76 eur vrátane dane z pridanej hodnoty.

24. Za úkon – vyjadrenie k stanovisku najvyššieho súdu doručené 16. decembra 2024 ústavný súd odmenu nepriznal, keďže neobsahovalo žiadne nové skutočnosti ani argumentáciu, ktorá by ústavnému súdu nebola známa.

25. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je najvyšší súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. marca 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu